



Veřejná konzultace – Používání jazyků v orgánech, institucích a jiných subjektech EU

Veřejná konzultace - 23/07/2018

Veřejná konzultace – Používání jazyků v orgánech, institucích a jiných subjektech EU [1]
Souvislosti

Jazyk je nezbytnou součástí naší komunikace. Evropská unie – s 28 členskými státy, 24 úředními jazyky a více než 500 miliony občanů – je odhodlána respektovat a chránit jazykovou rozmanitost jako součást našeho kulturního dědictví. Tento závazek je výslovně stanoven ve smlouvách EU [2] a v Listině základních práv EU [3] .

Jazyky, které orgány EU používají při komunikaci s veřejností, jsou proto nanejvýš důležité. V této oblasti byla vytvořena některá zvláštní jazyková práva. Občané EU se mohou na kterýkoli orgán EU obrátit písemně v úředním jazyce podle svého výběru a mají právo obdržet odpověď v témže jazyce [4] . Všechny právní předpisy EU musí být zveřejněny ve všech úředních jazycích, aby bylo pravděpodobnější, že veřejnost rozumí právním předpisům, jimiž se řídí. Mimo tyto zvláštní případy mají orgány EU určitou rozhodovací pravomoc, pokud jde o jazyky používané v konkrétních situacích. Výkon této pravomoci je věcí řádné správy.

Počet úředních jazyků vzrostl ze čtyř (v roce 1958) na současných 24. To pro veřejnou správu EU představuje mnoho výzev. K nejčastěji uváděným praktickým potížím, které se objevují, patří vyšší náklady na překlady, pomalejší rozhodování a rozdíly mezi jednotlivými jazykovými verzemi. Uvádí se, že by jazyková rozmanitost a rovnost jazyků neměly být absolutní a že je třeba je sladit s efektivitou správy a rozpočtovými omezeními.

Jelikož mnoho občanů EU hovoří pouze jedním úředním jazykem (nebo omezeným počtem úředních jazyků) [5] , snižují omezení týkající se užívání úředních jazyků schopnost občanů jednat s orgány EU. Je důležité zajistit, aby případná omezení týkající se užívání jazyků byla přiměřená a spravedlivá. Orgány a subjekty EU by měly například pečlivě uvážit případy, kdy je přijatelné komunikovat nebo jednat pouze v jednom úředním jazyce či v malém počtu úředních jazyků.

Veřejná ochránkyně práv zkoumala v minulých letech jazykovou politiku některých konkrétních orgánů EU. Jedním ze závěrů, k nimž dospěla, byla skutečnost, že orgány EU mohou legitimně omezit používání jazyků v interních sděleních a dokumentech [6] . Dalším závěrem bylo to, že omezení týkající se jazyků mohou být legitimně uplatněna ve správních řízeních s externími zúčastněnými stranami, jako jsou veřejná nabídková řízení a výzvy k podávání návrhů, kdy EU jedná s omezenou skupinou zúčastněných stran. Veřejná ochránkyně práv však podotýká, že v rámci orgánů existují značné rozdíly: v současnosti se omezení týkající se jazyků a příslušná pravidla, pokud existují, mezi jednotlivými orgány EU



značně liší. Nepřekvapuje, že veřejnost může být dezorientována, pokud pro uplatňování omezených jazykových režimů neexistují jednoznačná pravidla a řádné odůvodnění.

Zvláštní oblast vyvolávající obavy souvisí s užíváním jazyků na internetových stránkách orgánů, které pro osoby, jež se zajímají o politiky a programy EU, patří k prvním zdrojům informací. Zdá se, že každý orgán EU rozhoduje sám o tom, zda budou jeho internetové stránky přeloženy (a pokud ano, které části a do kterých jazyků). Nejsou-li internetové stránky dostupné ve všech úředních jazycích, bude přístup značné části veřejnosti k informacím pravděpodobně obtížný či nemožný.

Jinou oblastí vyvolávající obavy jsou veřejné konzultace, jejichž cílem je získání názorů veřejnosti na nové politiky nebo případné legislativní návrhy. Omezení týkající se jazyků v rámci těchto veřejných konzultací pravděpodobně významně omezí schopnost běžných občanů přispět k těmto konzultacím.

Výzva k podání připomínek

Veřejná ochránkyně práv by ráda prosadila diskusi o tom, jak mohou orgány EU komunikovat s veřejností co nejlépe způsobem, který zohledňuje přijatelnou rovnováhu mezi potřebou respektovat a podporovat jazykovou rozmanitost na straně jedné a administrativními a rozpočtovými omezeními na straně druhé.

K zahájení této diskuse veřejná ochránkyně práv vyzývá veřejnost, aby odpověděla na tyto otázky:

I. Pravidla a postupy s ohledem na omezení týkající se jazyků

1. Pokud jde o způsob, jakým jednotlivé části správy EU zpřístupňují informace v různých úředních jazycích EU, neexistuje dostatečná transparentnost (a platí jen několik málo formálních pravidel). To zahrnuje například kritéria, která se používají při rozhodování o jazyku či jazycích, jež se použijí v určitém kontextu. Jak lze tyto nedostatky odstranit? Jaká další kritéria (pokud vůbec) by se měla uplatňovat?

2. Měl by mít každý orgán EU svou jazykovou politiku, a pokud ano, co by v ní mělo být zahrnuto? Měly by být tyto jazykové politiky zveřejněny na internetových stránkách orgánů? Jak podrobná by měla být tato politika, pokud jde o zvláštní případy, kdy je výběr jazyka či jazyků omezený?

3. Měl by mít každý orgán svou politiku s ohledem na okolnosti, za nichž mohou být na žádost poskytnuty překlady informací nebo dokumentů? Pokud ano, jak může být tato politika vymezena, aby se zabránilo nepřiměřeným nákladům?

II. Internetové stránky EU



4. Jaké obecné jazykové zásady by se měly vztahovat na internetové stránky orgánů EU? Které části internetových stránek EU by měly být podle vašeho názoru k dispozici ve všech či v mnoha jazycích EU?

5. Bylo by užitečné zveřejňování shrnutí hlavních záležitostí ve všech nebo v mnoha úředních jazycích?

6. Je přijatelné, aby byly za určitých okolností materiály poskytnuty v malém počtu jazyků místo ve všech úředních jazycích? Pokud ano, jaká kritéria by se měla použít k určení, jak by měly být tyto jazyky zvoleny (např. počet obyvatel, kteří hovoří dotyčným jazykem, úroveň jazykové rozmanitosti u obyvatelstva...)?

III. Veřejné konzultace

7. V dubnu 2017 přijala Evropská komise nová interní pravidla, která vyžadují, aby byly dokumenty týkající se veřejných konzultací ohledně „prioritních iniciativ“ v ročním pracovním programu Komise zveřejněny ve všech úředních jazycích EU. Všechny ostatní veřejné konzultace by měly být dostupné přinejmenším v angličtině, francouzštině a němčině. Veřejné konzultace vyvolávající „zájem široké veřejnosti“ by měly být dostupné v dalších jazycích. „Stránky konzultací nebo jejich shrnutí je třeba přeložit do všech úředních jazyků EU.“

Usiluje tato politika podle vašeho názoru o náležitou rovnováhu mezi potřebou respektovat a podporovat jazykovou rozmanitost na straně jedné a správnými a rozpočtovými omezeními na straně druhé? Jedná se o typ politiky, který by měly přiměřeně přijmout i ostatní orgány EU?

IV. Ostatní záležitosti

8. Jediný konkrétní právní předpis o užívání jazyků ze strany správy EU pochází z roku 1958 [7], kdy existovalo šest členských států a čtyři úřední jazyky. Domníváte se, že by byl v současné situaci užitečný nový právní předpis? Nebo máte za to, že se jazykovými záležitostmi lze nejlépe zabývat mimo podrobný právní rámec?

9. Zvýšení objemu informací a dokumentů zveřejněných ve všech jazycích EU bude znamenat dodatečné náklady na překlady. Jak navrhujete tyto dodatečné náklady uhradit? Z které části rozpočtu EU? Formou vyčleněných dodatečných finančních prostředků jednotlivých dotčených členských států? Jiným způsobem?

10. Do jaké míry lze k zajištění překladů mezi různými jazyky EU využít technologie? Jelikož „strojový“ překlad nemusí být vždy zcela přesný, je to přijatelná cena za zpřístupnění přeložených dokumentů rychleji a hospodárněji, než by bylo jinak možné? Jak přispět?



Lhůta pro podání připomínek je stanovena na **30. září 2018** .

Příspěvatelé by měli použít on-line formulář . Pokud to není možné, mohou být příspěvky zaslány elektronickou poštou přes kontaktní formulář nebo poštou na adresu:

European Ombudsman, 1 avenue du Président Robert Schuman, CS 30403, F - 67001
Strasbourg Cedex, Francie.

V hlavičce prosím zřetelně uveďte označení „language consultation - SI/98/2018/TE“.

Příspěvky mohou být zaslány v kterémkoli z 24 úředních jazyků EU.

Veřejná ochránkyně práv hodlá tyto příspěvky zpřístupnit na svých internetových stránkách. Fyzické osoby, které se domnívají, že by v souladu s nařízením č. 45/2001 o ochraně osobních údajů [8] neměla být jejich jména zveřejněna, by o tom měly veřejnou ochránkyni práv informovat.

V případě dotazů se prosím obraťte na paní Tanju Ehnert, referentku veřejné ochránkyně práv (tel.: +32 2 284 67 68).

[1] V následujícím textu se na ně odkazuje pouze jako na „orgány EU“.

[2] Čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii.

[3] Články 21 a 22 Listiny základních práv EU.

[4] Čl. 20 odst. 2 a článek 24 Smlouvy o fungování Evropské unie, čl. 41 odst. 4 Listiny základních práv EU.

[5] Pokud jde o přehled znalostí cizích jazyků u občanů EU, viz Evropský parlament, *European Strategy for Multilingualism: benefits and costs* (2016), s. 8. K dispozici na adrese:
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU\(2016\)573460_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU(2016)573460_EN.pdf)

[6] Článek 6 nařízení č. 1/1958 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství, Úř. věst.17, 1958, s. 385 (nařízení č. 1/1958).

[7] Nařízení č. 1/1958.

[8] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 8, 12.1.2001, s. 1). Viz též:
<http://www.ombudsman.europa.eu/en/resources/dataprotection/home.faces> .